

UKRAINIAN /
UKRAINIEN

Посібник з вакцинації для батьків

Public Health
Agency of Canada

Agence de la santé
publique du Canada

Canada

To promote and protect the health of Canadians through leadership,
partnership, innovation and action in public health.

— Public Health Agency of Canada

Available in English under the title:

A Parent's Guide to *Vaccination*

Also available in other select languages.

Également disponible en français sous le titre :

Un guide de *vaccination* à l'intention des parents

Également disponible dans d'autres langues.

To obtain additional information, please contact:

Public Health Agency of Canada

Address Locator 0900C2

Ottawa, ON K1A 0K9

Tel.: 613-957-2991

Toll free: 1-866-225-0709

Fax: 613-941-5366

TTY: 1-800-465-7735

E-mail: publications-publications@hc-sc.gc.ca

This publication can be made available in alternative formats upon request.

© His Majesty the King in Right of Canada, as represented by the Minister of Health, 2025

Publication date: March 2025

This publication may be reproduced for personal or internal use only without permission provided the source is fully acknowledged.

Print Cat.: HP40-38/2023Ukr **PDF** Cat.: HP40-38/2023Ukr-PDF Pub.: 220541
ISBN: 978-0-660-46130-4 ISBN: 978-0-660-46088-8

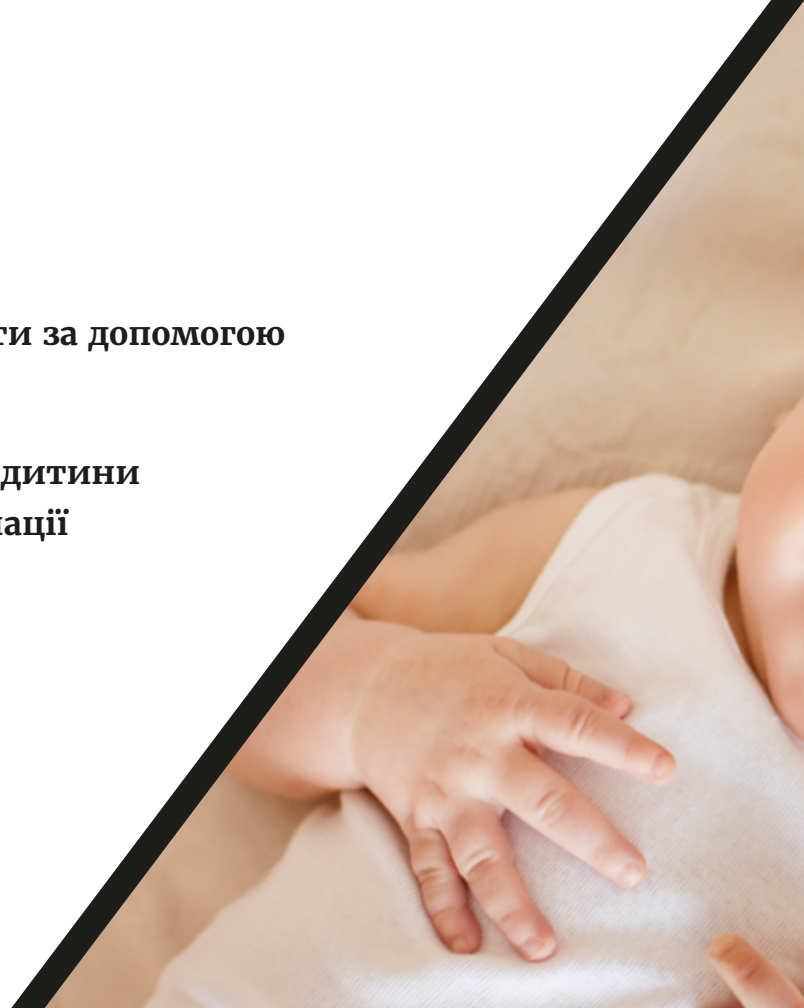

Зміст

- 4 Про вакцинацію
- 10 Захворювання, яким можна запобігти за допомогою вакцинації
- 14 Безпека вакцини
- 17 Важливість вчасного вакцинування дитини
- 20 Чого очікувати на прийомі з вакцинації вашої дитини
- 25 Де отримати додаткову інформацію

Посібник з вакцинації для батьків

Вакцини є важливим засобом захисту від серйозних і небезпечних для життя захворювань. Вчасне отримання всіх рекомендованих вакцин допоможе вам зберегти здоров'я вашої дитини.

Про вакцинацію

Що таке vaccines?

Вакцини — це інструмент, що співпрацює з природним захистом організму (іmunною системою) для запобігання хворобам та пов'язаним з ними ризикам.

Що таке іmunна система?

Іmunна система — це комплексна мережа клітин, тканин й органів нашого тіла. Всі ці складові працюють разом, запобігаючи захворюванням і підтримуючи здоров'я людини.

Наша іmunна система реагує на речі, які вважає незнайомими або шкідливими, наприклад на бактерії та віруси, які можуть спричинити захворювання. Завдяки послідовності етапів, які називаються іmunною відповіддю, наш організм виробляє антитіла та клітини іmunної пам'яті для боротьби з інфекцією та забезпечення захисту від майбутніх інфекцій (іmunітет).

Антитіла — це білки, що прикріплюються до шкідливих бактерій або вірусів, забезпечуючи їх виведення з організму. Якщо конкретний вірус або бактерія атакує знов, то клітини іmunної пам'яті швидко виробляють багато антитіл, вичищаючи чужорідну матерію з організму, перш ніж ми захворіємо.

Чи відомо вам?

Багато бактерій є корисними, вони природним чином знаходяться усередині та зовні організму людини, і ми не хворіємо, доки вони не потрапляють туди, де їм не місце. Імунна система має багато завдань, у тому числі виявлення бактерій, що можуть викликати у нас захворювання, і розробка імунної відповіді, якщо це необхідно.

Як діє вакцинація?

Вакцинація піддає наш організм впливу ключових частин бактерій або вірусів, які звуться антигенами, але це робиться у безпечний спосіб, що дозволяє імунній системі виробити імунну відповідь. Якщо пізніше до організму потраплять такі самі бактерії чи віруси, наша імунна система зможе реагувати значно швидше і через те:

- > захистить від хвороби;
- > запобігатиме серйозній хворобі, якщо ми занедужали.

Як надаються вакцини?

Вакцини зазвичай вводять шляхом ін'єкції (голка) у плече або стегно дитини. Деякі вакцини приймають перорально (через рот), також є вакцина проти грипу, яку розпилюють у ніс.

Деякі вакцини забезпечують захист протягом усього життя, тоді як інші, щоб не втратити ефективність, потребують бустерних доз.

Деякі вакцини захищають лише від одного вірусу чи бактерії, тоді як комбіновані вакцини захищають від кількох одночасно. Комбіновані вакцини є вигідніші, оскільки потребують менше ін'єкцій і відвідувань лікарів, що скорочує затримки з вакцинацією та прискорює зміцнення захисту організму.

Дітям для забезпечення надійнішого захисту може знадобитися кілька доз вакцини. Наприклад, комбіновану вакцину DTap-IPV-Hib зазвичай вводять у 4 дози протягом перших 2 років життя. Вона захищає від:

- > дифтерії;
- > гемофілічного грипу типу В (HiB);
- > поліомієліту;
- > правця;
- > коклюшу (кашлюку).

Чому вакцинація важлива?

Вакцинація вважається одним із найважливіших інструментів охорони здоров'я. За останні 50 років вакцинація врятувала багато життів у Канаді та в усьому світі. Деякі дитячі хвороби, які колись були поширені в Канаді, тепер є рідкісними саме завдяки вакцинам.

Вакцини спроможні повністю зупинити інфекційне захворювання в будь-якій точці світу. Наприклад, з 1977 р. завдяки вакцинації в усьому світі не було жодного випадку натуральної віспи.

Деякі вакцини сприяють створенню суспільного імунітету (інша назва «колективний імунітет»), тобто чим більше людей вакциновано проти хвороби, тим менша ймовірність поширення хвороби в суспільстві. Це допомагає захистити людей, які не можуть бути вакциновані. Це також захищає тих, на кого вакцина може не спрацювати, наприклад немовлят, осіб похилого віку та людей з імунодефіцитом.

Люди з імунодефіцитом мають ослаблену імунну систему через стан здоров'я або через ліки, які вони мусять приймати. Певні вакцини їм можуть бути протипоказані, а інші вакцини, що їм дозволені, також можуть не працювати. Ці особи мають підвищений ризик розвитку важких захворювань, від яких рятують вакцини.

Щоб порівняти кількість випадків 6 захворювань, яким можна запобігти за допомогою вакцин, до та після введення вакцин у Канаді, перегляньте інфографіку Vaccines Work Poster (Вакцини діють) на Canada.ca/vaccines-work.

Чи відомо вам?

Що заразнішою є хвороба, то більше людей потрібно вакцинувати, щоб запобігти її поширенню. Наприклад, кір є однією з найбільш заразних хвороб: навіть поодинокий випадок може швидко поширитися, якщо люди не вакциновані. У групі зі 100 осіб, які ніколи не хворіли на кір, 95 потребують вакцинації проти кору, щоб запобігти поширенню цього захворювання. Саме тому рівень вакцинації має залишатися високим — це сприяє запобіганню спалахів хвороби.

Хвороби, від яких захищає планова вакцинація

Планову вакцинацію рекомендують робити за календарним графіком залежно від віку дитини. Скрізь у Канаді, де б ви не жили, всі або майже всі з тих вакцин надаються безкоштовно урядами відповідних провінцій чи територій.

Ось захворювання, від яких дітей захищає саме поліомієліт вакцинація. Деякі вакцини надаються як комбіновані:

- > вітряна віспа (вітрянка): Canada.ca/chickenpox
- > дифтерія: Canada.ca/diphtheria
- > грип (інфлюєнца): Canada.ca/flu
- > гепатит В: Canada.ca/hepatitis-b
- > гемофілічний грип типу В (HiB): Canada.ca/haemophilus
- > папіломавірус людини (ВПЛ): Canada.ca/hpv
*в шкільних клініках
- > кір: Canada.ca/measles
- > менінгококова інфекція: Canada.ca/meningococcal
- > паротит: Canada.ca/mumps
- > пневмококова інфекція: Canada.ca/pneumococcal
- > поліомієліт: Canada.ca/polio
- > ротавірус: Canada.ca/rotavirus
- > краснуха: Canada.ca/rubella
- > правець: Canada.ca/tetanus
- > кашлюк (коклюш): Canada.ca/whooping-cough

Час надання вакцин відрізняється залежно від вашої провінції або території проживання. Поспілкуйтеся з лікарем або зверніться до місцевого відділу охорони здоров'я, щоб з'ясувати, які вакцини потрібні вашій дитині.

У певних ситуаціях можуть бути рекомендовані інші вакцини.
Наприклад:

- якщо дитина вирушає в регіон, де поширені певні віруси або бактерії
- якщо дитина могла піддаватися впливу певних вірусів або бактерій, наприклад, через контакт з інфікованою людиною, твариною чи зараженим предметом
- під час спалаху захворювання
- якщо дитина має певний стан здоров'я або фактори ризику

Чи буде ваша дитина кудись їхати?

Деякі хвороби, які не поширені в Канаді, є звичайними в інших частинах світу. Це означає, що під час подорожі в іншу країну ваша дитина може піддатися впливу вірусів і бактерій, проти яких у Канаді зазвичай не вакцинують.

Радимо отримати консультацію лікаря або відвідати клініку, що обслуговує подорожуючих, і зробити це принаймні за 6 тижнів до запланованої подорожі вашої дитини. Там можуть порекомендувати щеплення суто на підставі обраного маршруту.

Перейдіть за посиланням travel.gc.ca/travel-vaccinations, щоб отримати корисні поради та інформацію щодо подорожей.

Щорічна вакцинація проти грипу (інфлюенци)

Грип — це респіраторне захворювання, яке спричиняє лихоманку, кашель, болі у м'язах, головний біль, біль у горлі та втому. Дехто переносить це захворювання досить легко, а інші тяжко хворіють.

Усім дітям віком від 6 місяців рекомендовано щорічно робити щеплення проти грипу. Причина полягає в тому, що дана вакцина може втратити корисність наступного року, оскільки штами у вакцинах можуть змінюватися з року в рік. Вакцини проти грипу націлені на 3–4 його штами, які, як очікується, спричинятимуть масові захворювання протягом наступного сезону грипу (з листопада по квітень).

Для першого в житті щеплення проти грипу діти віком від 6 місяців до 9 років потребують введення 2-х доз вакцини з інтервалом у місяць. Після цього потрібне єдине щеплення проти грипу щорічно.

Вакцинуючи власну дитину проти грипу, ви також захищаєте інших, оскільки ваші діти, скоріш за все, вже не зможуть поширити хворобу.

За додатковою інформацією звертайтеся до свого лікаря, місцевого відділу охорони здоров'я або перейдіть за посиланням Canada.ca/flu.

Вакцинація проти COVID-19

COVID-19 — це інфекційне захворювання, викликане вірусом SARS-CoV-2. Зазвичай COVID-19 протікає у дітей легко, але дехто може захворіти досить важко. Щоб захистити дитину від серйозного захворювання на COVID-19, варто зробити їй щеплення.

За інформацією про вакцини проти COVID-19, перейдіть за посиланням Canada.ca/covid-vaccine.

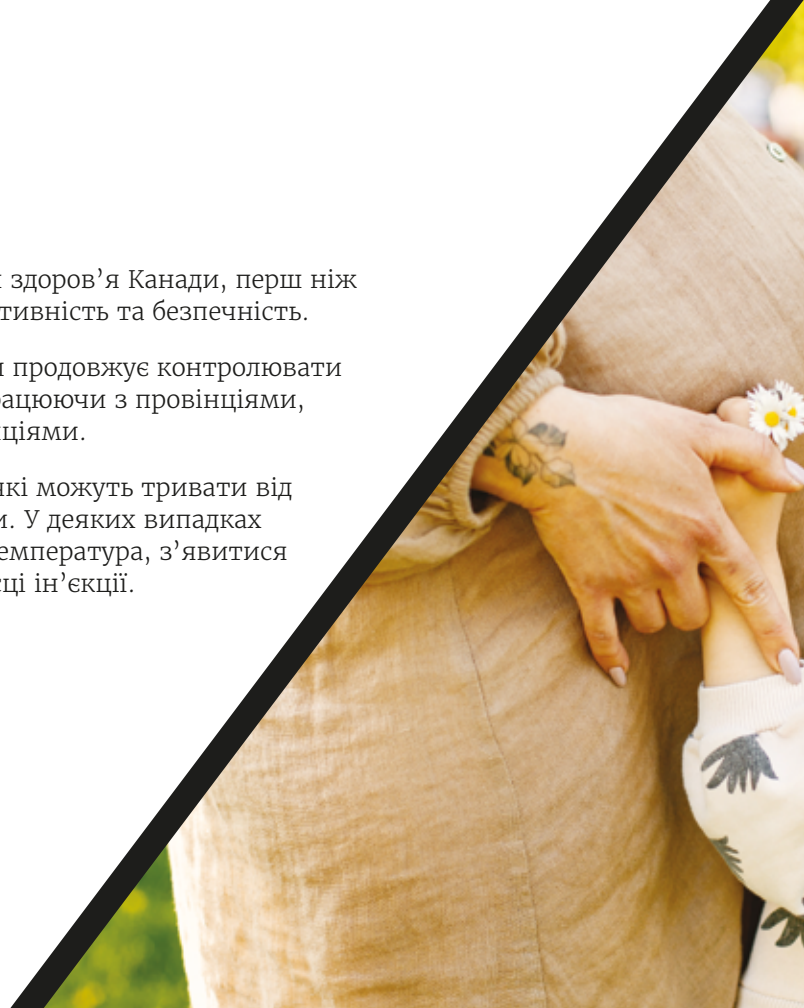

Безпека вакцини

Якщо треба затвердити вакцину, Міністерство охорони здоров'я Канади, перш ніж прийняти рішення, ретельно перевіряє її реальну ефективність та безпечність.

Після схвалення Міністерство охорони здоров'я Канади продовжує контролювати безпеку та ефективність затвердженої вакцини, співпрацюючи з провінціями, територіями, іншими країнами та міжнародними агенціями.

Після щеплення зазвичай виникають побічні ефекти, які можуть тривати від 1 до 3 днів. Діти, як правило, добре переносять вакцини. У деяких випадках дитина може повередувати, у неї може підвищитися температура, з'явитися сонливість, а також біль, набряк чи почервоніння в місці ін'єкції.

Чи відомо вам?

Дитина може мати легкі побічні ефекти протягом кількох днів після вакцинації, оскільки організм розвиває імунну відповідь проти хвороби.

Деякі діти можуть боятися вакцинації. Щодо порад зі зменшення болю та допомоги дитині з вакцинацією, перегляньте розділ нижче: «Чого очікувати під час візиту для проведення вакцинації вашої дитини?».

Серйозні побічні ефекти або алергічні реакції на вакцину зустрічаються дуже рідко. Якщо ви підозрюєте, що ваша дитина важко переносить щеплення, негайно зверніться за медичною допомогою. Про суттєві побічні ефекти від вакцин слід також повідомляти місцевий відділ охорони здоров'я. Інформуйте свого лікаря про будь-які відхилення від нормального стану дитини, перш ніж вона отримає нові щеплення.

Своєчасна вакцинація дитини дуже важлива

Як дізнатися, чи потребує ваша дитина вакцинації?

Для забезпечення найкращого захисту дитина потребує введення вакцин у різний час протягом життя. Графіки вакцинації (також відомі як календарі щеплень) складають таким чином, щоб діти отримали вакцини **раніше**, ніж можуть занедужати. Тому дітям дуже важливо отримувати щеплення вчасно.

Щоб дізнатися, які щеплення зроблено вашій дитині, треба переглянути її карту щеплень. Кожна людина протягом життя має вести особисту карту щеплень. Тримайте вашу карту в надійному місці та беріть її з собою щоразу, коли йдете з дитиною на щеплення.

Якщо дитина не має власної карти щеплень, слід звернутися до її лікаря або місцевого відділу охорони здоров'я для її отримання.

Щоб з'ясувати, чи потрібні дитині щеплення, перевірте графік вакцинації вашої провінції чи території або зверніться до свого лікаря чи місцевого відділку охорони здоров'я.

Графіки вакцинації: [Canada.ca/immunization-schedule](https://canada.ca/immunization-schedule).

Що робити, якщо дитина пропустила щеплення?

Якщо дитина не отримала всіх рекомендованих для відповідного віку щеплень, це все можна надолужити. Важливо повернутися до запланованої вакцинації.

Запишіться на прийом, щоб якомога швидше порадитися з лікарем вашої дитини або місцевим відділом охорони здоров'я. Вони можуть допомогти зрозуміти:

- > які щеплення вже зроблено вашій дитині;
- > які ще потрібні;
- > коли і де їх отримати.

Що робити, якщо дитина не може бути вакцинована?

Дітям з імунодефіцитом протипоказано робити певні вакцини. Імунодефіцит означає, що імунна система ослаблена через:

- > стан здоров'я;
- > певні ліки.

Особам, які мешкають разом з дитиною, яка страждає від імунодефіциту, або які тісно контактують з такою дитиною, дуже важливо бути вчасно вакцинованими. Порадьтеся з лікарем вашої дитини про те, як найкраще її захистити.

Що робити у разі переїзду до іншої провінції чи території?

У різних провінціях і на різних територіях графіки щеплень можуть різнитися. Якщо ви переїдете в іншу провінцію чи територію, графік вакцинації вашої дитини може змінитися.

Оселившись на новому місці, зв'яжіться з місцевим педіатром або відділом охорони здоров'я, щоб дізнатися, які вакцинації треба зробити. Обов'язково візьміть із собою на прийом карту щеплень вашої дитини — лікар має знати, які щеплення вже було зроблено.

Чого очікувати під час візиту для проведення вакцинації вашої дитини

Ви можете допомогти своїй дитині сформувати позитивне сприйняття вакцинації. Якщо ви будете знати, чого очікувати, це буде легше зробити.

Перед візитом

- Плануйте заздалегідь, щоб зробити процес вакцинації більш позитивним.
- Подбайте про те, щоб узяти з собою речі, які допоможуть відволікти вашу дитину від вакцинації, наприклад гру, книгу, музику чи відео.
- Якщо ви або ваша дитина відчуваєте страх чи занепокоєння щодо вакцинації, зверніться перед прийомом до вашого лікаря щоб обговорити варіанти, які можуть допомогти.
- Якщо в вас є карта щеплень вашої дитини, візьміть її на прийом. Якщо немає, спитайте про таку карту на прийомі.

Для отримання додаткової інформації про підготовку до візиту для проведення вакцинації, перейдіть за посиланням Canada.ca/vaccination-appointment-children.

Під час візиту

Перш ніж робити щеплення, лікар вашої дитини може поставити вам кілька запитань про її здоров'я. Це чудова нагода, щоб з'ясувати все, що вас цікавить щодо вакцин. Якщо у дитини був негативний досвід вакцинації, страх або виражена реакція на попередні щеплення, обов'язково повідомте про це лікаря.

Щоб максимально покращити процес вакцинації спробуйте такі стратегії:

- > **Заспокойте дитину**, пригорнувши її та розмовляючи з нею під час щеплення.
- > **Якщо ви годуєте груддю, спробуйте погодувати дитину перед, під час або після щеплення.** Це допоможе її заспокоїти.
- > **Будьте спокійними.** Дитина може реагувати на ваші емоції. Коли ви спокійні та позитивно налаштовані, дитині буде легше.
- > **Відволікайте дитину.** Ваш заспокійливий голос чи лагідний дотик допоможуть втішити дитину, як і улюблена іграшка, історія чи пісня.

Перед виходом з клініки

Нагадайте лікарю вписати щеплення в особисту карту щеплень вашої дитини. Якщо у дитини такої карти немає, спитайте, чи можна її зробити.

Запишіться на прийом для наступного щеплення вашої дитини.

Вас попросять почекати принаймні 15 хвилин після щеплення, щоб переконатися, що у дитини немає алергічної реакції.

Серйозні алергічні реакції на вакцини трапляються дуже рідко. Ознаки можуть включати:

- > проблеми з диханням (хрипи);
- > набряк обличчя, язика або горла;
- > червоний висип на шкірі (кропив'янка).

Якщо ви вважаєте, що у вашої дитини розвинулась серйозна алергічна реакція, негайно повідомте про це працівників клініки. Вони мають ліки для боротьби з алергічними реакціями.

Після щеплення

Більшість дітей добре переносять вакцини. У деяких випадках ваша дитина може:

- > бути вередливою;
- > мати незначне підвищення температури;
- > бути більш сонливою, ніж зазвичай;
- > мати біль, набряк або почервоніння в місці ін'єкції.

Подібні реакції є нормальними і найчастіше зникають протягом кількох днів. Ви можете дати дитині ліки, щоб полегшити біль або знизити температуру. Зверніться до лікаря вашої за порадою щодо того, які ліки використовувати.

Коли слід зателефонувати лікарю після щеплення

Якщо у дитини є симптоми алергічної реакції, слід негайно звернутися до лікаря. Якщо стан дитини погіршується, або вас ще щось хвилює, зверніться до свого лікаря або за медичною допомогою.

Чи відомо вам?

Ви можете скористатися системою CARD (Comfort, Ask, Relax, Distract), щоб знайти більше способів зробити вакцинацію більш комфортною. Детальніше про систему CARD див. інформацію на вебсайті cardsystem.ca.

Чи відомо вам?

Неправдиві відомості — це помилкова або оманлива інформація, яку подають як факт. Дезінформація — це неправдиві відомості, які навмисно створюють та поширюють з метою введення людей в оману. Неправдиві відомості та дезінформація щодо вакцини є звичайним явищем. Обов'язково дізнавайтеся про вакцини з надійних й авторитетних джерел.

Де отримати додаткову інформацію

Докладніше про вакцини ви можете дізнатися у лікаря вашої дитини або в місцевому відділі охорони здоров'я.

Наводимо кілька вебсайтів з надійною інформацією щодо вакцин:

Government of Canada (Уряд Канади)
Canada.ca/vaccines

The Canadian Paediatric Society (Спілка педіатрів Канади)
caringforkids.cps.ca

The Society of Obstetricians and Gynaecologists of Canada
(Спілка акушерів і гінекологів Канади)
sogc.org

Immunize Canada
(Імунізація Канади)
immunize.ca

Існують інші безкоштовні джерела даних про вакцини, серед яких є також інші посібники з вакцинації:

An Adult's Guide to Vaccination
(Вакцинація дорослих. Посібник)
Canada.ca/vaccination-guide-adult

A Teen's Guide to Vaccination
(Вакцинація підлітків. Посібник)
Canada.ca/vaccination-guide-teen

Canada.ca/vaccines
Canada.ca/vaccins

